

Medaljon
sudbine

SARA PUL

Prevela Dubravka Trišić

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2012.

Uvod

Rim

Leto 1483.

Beli bik jurio je niza strminu prema trgu. Svetina je urlala i tresla drvenim sedištima postavljenim oko trga. Nasred trga devojčica se privijala uz oca i osećala kako mu telo snažno podrhtava dok je zajedno sa ostalima vikao:

„Bordžija! Bordžija! Ura!“

Ispod vedrog neba, tako jarkog da su bolele oči, na podijumu prekrivenom zlatnom i tamnocrvenom svilom kuće Bordžija stajao je u grimiz odeven princ svete majke Crkve. Raširio je ruke kao da želi da zagrlji svetinu, trg, *palazzo* od travertina koji je zlatno sijao na suncu, čak i najudaljenije delove drevnog grada koji se budio iz novog sna o slavi.

„Braćo i sestre“, rekao je Rodrigo Bordžija. U iznenadnoj tišini njegov glas bio je poput grmljavine. „Hvala što ste došli. Hvala na prijateljstvu i podršci. Dajem vam...“

Zastao je, a devojčica je osetila kako po volji muškarca koji je navodno hteo da vlada celim hrišćanskim svetom, mada bi mu prikladnije bilo da vlada paklom, gomila suspreže dah.

„Iz nizina moje prekrasne rodne Valensije, dajem vam najdivnijeg bika kojeg je naš voljeni Rim ikada video. Dajem vam njegovu snagu, hrabrost i slavu! Dajem vam njegovu krv! Neka napoji naš veličanstveni grad! *Roma Eterna!*“

„Rim! Rim! Rim!“

Bik je toptao kopitima po letnjoj prašini, zabacio veliku glavu, frknuo i očima, crnim jezerima, obuhvatio mahnuti prizor. Zavladao je muk, tako dubok da je devojčica čula škripanje opreme na konjima koji su prilazili sa svih strana, a čiji strah su potiskivale mamuze na nogama muškaraca koji su vodili ličnu kardinalovu vojsku.

S visokih zidova palate oglasile su se trube. Grupa *campina* u šarenim nošnjama i s jarkocrvenim perikama dotrčala je na trg mašući prema biku plaštovima s kičankama i skačući mu blizu koliko god su se usuđivali.

„*Andiamo Toro! Andiamo!*“

Nateran pred njih, bik se okrenuo prema redu muškaraca na konjima. Jedan od njih, kojem je ukazana čast, uspravio se u sedlu i pozdravio Bordžiju. Kad je pohrlio napred, *rejón*, smrtonosni vrh njegovog koplja, zasvetlucao je na suncu.

Svetina je vrištala od uzbuđenja. Osetivši opasnost, bik je spustio glavu i pojurio prema konju s jahačem. U poslednjem trenutku *rejonear* je snažno povukao uzde i okrenuo se postrance, zatim se uspravio na uzengijama i zario koplje.

Bik je zarikao, krv je šiknula između njegovih drhtavih lopatica, tekla je preko bele kože i slivala se u prašinu. Bežao je, trčao je oko trga, tražio je izlaz, pomislila je devojčica, ali umesto njega našao je muškarce u šarenim nošnjama, koji su se podbočili i mašući oružjem pojurili prema njemu.

„*Andiamo, Toro! Andiamo!*“

Ponovo su poterali bika prema *rejonearu*, koji je snažnim udarcem prosuo još krvi za žednu svetinu. I još jednom i još jednom, dok životinja nije posrnula i pala na kolena. Najzad je zadnji deo trupa popustio i skljojao se u prašinu koju je reka njegovog života pretvorila u blato.

Devojčica je stajala, smrznuta na letnjoj vrućini, ali nije mogla da odvoji pogled. Gledala je belog bika s crvenim mrljama, crvenog čoveka na podijumu kako poput bika riče zbog svoje pobede, a na jarkoj svetlosti oko nje vrtela su se iskrivljena lica svetine, usta razjapljenih od pohlepe.

Rejonear je podigao koplje prema suncu pre nego što je zadao *colpo di morte**. Dugi grč protresao je životinju. Zatim su istrčali muškarci u šarenim nošnjama s noževima koji su sevali.

---

* Ital. – smrtni udarac. (Prim. prev.)

Medaljon sudbine

Devojčica nije videla kako su sekli truplo, uzimali uši, rep, testise. Nije videla kako su nagrade s kojih je kapala krv podizali visoko prema gomili koja je klicala. Videla je samo reku krvi, grimiznu struju što ju je vukla dole i vrtela i vrtela, nesvesna vrištanja koje je privuklo pogled crvenog bika ka njoj.

1.

Španac je umro u mukama. Bilo je to očigledno iz izobličivosti njegovog nekad markantnog lica i tela i crne pene koja mu se skorela oko usana. Bila je to svakako užasna smrt koju je moglo izazvati samo oružje koga su se svi najviše bojali:

„Otrov.“

Pošto je to zaključio, kardinal Rodrigo Bordžija, princ svete majke Crkve, podigao je pogled i tamnim očima zasenjenim teškim sumnjičavim obrvama odmerio okupljene članove svog domaćinstva.

„Otrovan je.“

Između stražara, pripadnika svite i sluga prošao je drhtaj, kao da je jak vetar zaduvao kroz pozlaćenu sobu za prijeme zasenjenu ložom poduprtom stubovima i osveženu povetarcem koji je dolazio iz vrta i pronosio egzotičan miris jasmína i tamarinda, vrelog rimskog leta 1492. godine Gospodnje.

„U mojoj kući, čovek koga sam uzeo u službu otrovan je u mojoj kući!“

Golubovi su zalepršali iz malih gnezda ispod nadstrešnice palate kad ih je preplavio snažan, gromoglasan povik. Razljućeni Il Kardinal bio je čudo, prava prirodna sila.

„Naći ću počinioca. Ko god se to usudio da učini, platiće! Kapetane, vi ćete...“

Pre nego što je zapovedniku svojih plaćenika dao naređenje, Bordžija je zastao. U tom trenutku stupila sam napred, progurala se između kućnog sveštenika i sekretara kako bih stala ispred mnoštva

koje ga je gledalo užasnuto, ali opčinjeno. Kretanje mu je skrenulo pažnju. Preteće je zurio u mene.

Malo sam nakrivila glavu prema beživotnom telu.

„Napolje!“

Svi su pobegli, od starih veterana do mladih slugu, posrćući jedan preko drugoga kako bi otišli što dalje od njega, daleko od strašnog besa koji je ledio krv u žilama, slobodni da jedni drugima šapuću o tome šta se dogodilo, što je to značilo i najvažnije od svega, ko se to usudio da učini.

Samo sam ja ostala.

„Đordanova kćerka?“ Bordžija je zurio u mene s druge strane sobe za prijeme. Bio je to veliki prostor prekriven tepisima u mavarskom stilu, koje je retko ko mogao da priušti, s nameštajem od najređeg drveta, najskupocenijih tkanina, najveličanstvenije svile i optočenim zlatom, kako bi pokazao moć i slavu čoveka čijoj volji sam se usudila usprotiviti.

Kap znoja kliznula mi je između lopatica. Za ono što sam se bojala da će biti poslednji čas mog života, bila sam odevena u najbolju dnevnu odeću. U donju haljinu od tamnosmeđeg somota nabranu preko steznika i široku suknju koja se malo vukla po tlu iza mene i koja mi je snažno povlačila ramena nadole. U svetložutu gornju haljinu, labavo pričvršćenu pod grudima, što je bio podsetnik koliko sam izgubila na težini otkad je umro otac.

Sasvim suprotno, kardinal je bio oličenje udobnosti, odeven u laganu lepršavu košulju i pantalone koje je voleo da nosi u trenucima opuštanja kod kuće. To je radio kada mu je bilo rečeno za Špančevu smrt.

Klimnula sam. „Ja sam, vaša eminencijo, Frančeska Đordano, vama na usluzi.“

Kardinal je hodao tamo-amo, kao nemirna životinja puna snage, ambicije i žudnje. Zurio je u mene i znala sam šta vidi: vitku ženu od nepunih dvadeset godina, ni po čemu posebnu osim što je imala previše krupne smeđe oči, kestenjastu kosu i, zahvaljujući strahu, vrlo bledu kožu.

Pokazao je prema Špancu, koji je od dnevne vrućine već počeo da zaudara.

Medaljon sudbine

„Šta znaš o tome?“

„Ja sam ga ubila.“

Čak je i meni sopstveni glas zvučao grubo među tim zidovima pokrivenim tapiserijama. Kardinal se približio, a na njegovom licu videla sam mešavinu zapanjenosti i neverice.

„Ti si ga ubila?“

Pripremila sam govor nadajući se da ću objasniti šta sam učinila, a sakriti moju stvarnu nameru. Počela sam tako žurno da sam se bojala kako ću sve pobrkati.

„Prava sam kćerka moga oca. Učila sam uz njega, ali kad su ga ubili, niste ni pomislili da me postavite na njegovo mesto. Da je imao sina, da, ali ne mene. Umesto toga unajmili ste... tog, drugog“, prestala sam da dišem i pokazala na mrtvacu. „Njega ste unajmili kako bi štitio vas i vašu porodicu. Ali on nije mogao da zaštiti ni sebe. Ne od mene.“

Mogla sam još da pričam. Da Bordžija nije učinio ništa kako bi osvetio smrt moga oca. Kako je dopustio da ga premlate na ulici kao psa, da ga ostave razbijene lobanje u prašini, kako nije ni prstom mrdnuo da bi ga osvetio. Kako je taj propust bio jedinstven... i neoprostiv.

Ostavio je meni, trovačevoj kćeri, da tražim pravdu. Ali, za to mi je trebala moć koju sam platila u obliku jednog mrtvog Španca.

Kardinalovo široko čelo silno se nabralo, zbog čega su mu oči izgledale poput proreza. Ali, izgledao je prilično mirno, nije bilo znakova besa koje je pokazivao još nekoliko minuta pre.

U meni je zaiskrila nada. Deset godina živela sam pod njegovim krovom, gledala ga, slušala oca kako govori o njemu. Deset godina bila sam uverena da je to čovek istinske inteligencije, razuma i logike, čovek kojeg nikada nisu vodili osećaji. Sve do tada.

„Kako si to izvela?“

Iskušavao me, to je bilo dobro. Udahnula sam i mirnije odgovorila.

„Znala sam da će mu biti vruće kad se vrati i da će biti žedan, ali i kako će pažljivo birati šta pije. U čaturici koju sam ostavila za njega bila je samo ledena voda, dovoljno čista da prođe svaki pregled. Otrov je bio spolja, na staklu. Znojio se, što je značilo da su mu pore na koži otvorene. Od trenutka kad je dodirnuo čaturicu, sve se vrlo brzo završilo.“

„Tvoj otac nikad mi nije spomenuo otrov koji bi mogao biti upotrebljen na takav način.“

Nisam videla razlog da kažem kardinalu kako sam ja, a ne moj otac, smislila takav otrov. Nije bilo izgleda da će mi poverovati. Ne tada.“

„Nijedan majstor ne odaje svoje tajne“, rekla sam.

Nije odmah odgovorio, nego se približio, bio je toliko blizu da sam mogla videti kako iz njega izbija toplota, kako njegova povijena leđa koja su podsećala na bikova zaklanjaju svetlost. Pogled mi je privukao blesak zlata s krsta koji mu je visio preko prsa poput bačve i nisam mogla prestati da ga gledam.

Cristo en extremis*.

Spasi me.

„Zaboga, devojko“, rekao je kardinal, „iznenadila si me.“

Bilo je to veliko priznanje od čoveka za kojeg se govorilo kako pre svih zna koja će lastavica sleteti na koje drvo u Rimu i hoće li grana izdržati njenu težinu.

Udahnula sam uprkos stezanju u grudima, skrenula pogled od njega i krsta i zagledala se kroz otvoren prozor u veliku reku i nepreglednu zemlju iza nje.

Diši.

„Služiću vas, *signore*“, okrenula sam glavu tek toliko da sretnem njegov pogled i da ga zadržim. „Ali prvo me morate ostaviti u životu.“

---

* Lat. – Hrist na samrti. (Prim. prev.)

2.

Sluge su ulazile i izlazile, uklanjajući svaki trag Španca. Unosili su moje kovčege, hranu i piće, zatim su skinuli pokrivače s kreveta uokvirenog drvenim stubovima na kojima su bili urezani listovi medvede šape*, gde je nekada spavao moj otac i gde ću od sada spavati ja.

Kada su obavili posao, polako su izašli, svi osim poslednjeg, starije toliko blizu smrti da nije imala šta da izgubi. Besno je procedila:

Strega!

Veštica.

Prožela me je ledena jeza, mada sam pazila da to ne pokažem. Takva reč nikad nije pratila moga oca, Španca ili bilo kog muškarca koji je posedovao strašnu ali uglednu veštinu profesionalnog trovača. A mene će od sada pratiti zauvek i to nisam mogla da sprečim.

Veštice spaljuju. Užasni *auto de fe*** , običaj spaljivanja na lomači, nije se ograničio na mesto u Španiji odakle je potekao. Proširio se na nizije, italijansko poluostrvo i celu Evropu. Optuženi za jeres obično bivaju spaljeni, ali muškarca ili ženu – gotovo uvek ženu – čak i dete tako je lako optužiti i osuditi za još veći greh, opštenje sa Sotonom. Svako upućen u drevno znanje o lečenju, ili o biljkama, ili je jednostavno suviše drukčiji od ostalih, mogao je završiti kao gorivo za vatru koja ugljeniše ljudsku kožu, na kojoj cvrči ljudska mast, pucaju ljudske kosti i pretvaraju u pepeo snove i nadu.

---

* Biljka čiji stilizovani list ukrašava korintski kapitel. (Prim. prev.)

** Auto de fe – obred javnog pokajanja jeretika koje je osudila španska ili portugalska inkvizicija. Popularno se koristi kao sinonim za spaljivanje na lomači zbog jeresi. (Prim. prev.)

Okrenula sam se, nameravala sam da skrenem misli raspakivanjem kovčega, zatim sam se naglo okrenula i rukom prekrila usta. Kleknula sam, zgrabila noćnu posudu ispod kreveta, nagnula se i povratila sadržaj želuca, gorak mlaz koji me gotovo ugušio.

Disgusto!

Nemojte misliti da me takva slabost često hvata, ali ophrvani su me događaji toga dana, očajnička igra koju sam morala da igram i užas smrtnog greha koji sam morala da preuzmem. Ležala sam nepomično. Iscrpljenost me savladala kao brza reka koja me nosila sve dalje od obale, daleko van vidokruga.

Noćna mora došla je gotovo odmah. Isti san koji me celog života mučio. Zazidana sam u malom prostoru. Tu se nalazi rupica kroz koju mogu videti sobu punu senki, neke se od njih kreću. Tamu prekida tračak svetla koji neprestano blešti. Iz njega počinje da teče krv, veliki krvavi talas zapljuskuje zidove, bojim se da će me udaviti. Bude me moji krici, koje sam posle mnogo vežbe naučila da prigušim jastucima.

Osovila sam se na noge što sam brže mogla. Udovi su mi drhtali, na obrazima sam osećala vreo mlaz suza. Da li je neko ušao i video me u tom stanju? Da li je sada tu i čeka u tami? Nedaleko od mesta na kojem sam stajala umro je Španac. Da li se tu sada vrzma njegov duh? Ili sen moga oca, koja se ne može smiriti dok ne ispunim zavet da ću ga osvetiti?

Uz lupanje srca, upalila sam sveću pored kreveta, ali u malom krugu svetla nisam našla utehu. Iza visokih prozora uspinjao se mesec i bacao srebrni zrak preko vrta i daleko iza njega. Rim je spavao kao i uvek. U uskim uličicama u senkama Kurije pacovi su bili na delu, tu su glodali, tamo se gostili, trzali njuškicama i grabili kandžama. Podigla sam pogled, zurila sam ispred sebe i zamišljala da vidim beskrajno dugačke pipke kako sjaje na srebrnoj svetlosti, grče se, rastežu u svim pravcima i grabe moć i slavu po celom hrišćanskom svetu. Vizija je bila samo plod mašte uznemirenog uma, ali u isti mah bila je stvarna. Poput glasina da umire gospodar tog svega, Hristov izaslanik na zemlji, papa Inokentije VIII.

Prirodnom smrću?

Nemojte mi reći da ste zapanjeni. Živimo u doba otrova, ovakvog ili onakvog. Svaka velika porodica unajmi nekoga poput mene kako

bi se zaštitila, ili, kada je to nužno, kako bi od svog neprijatelja napravila primer. Takav je život. Ni presto Svetog Petra nije na to otporan, jer on je samo najveća nagrada za koju se porodice bore poput pasa pobesnelih zbog plena. Onaj ko na njemu sedi, više ne spava mirno. I ne jede pre nego što mu ne probaju hranu, ali to je samo moje stručno mišljenje.

Cui bono? Ako papa umre, ko će biti na dobitku?

Još uvek iscrpljenog tela i uma, svukla sam odeću i konačno se uvukla u krevet. Obgrlila sam kolena i na licu osetila hladan damastni jastuk. *Palazzo* je spavao, pa sam ubrzo i ja zaspala, sigurna u utvrđenju čoveka koji je već decenijama želeo da papstvo postane najveći dijamant u njegovoj zemaljskoj kruni.

Ujutro sam podigla odeću koju sam ostavila na podu, poravnala nabore i pažljivo je složila u ormar. Znajući koliko je dostojanstvena moja nova služba, ali i zabrinuta zbog sparine koju je obećavalo jutro, obukla sam jednostavnu belu lanenu donju haljinu i preko nje plavu gornju s ivicom ukrašenom izvezenim cvećem. Bili su to naizgled bezopasni cvetovi koji rastu na mnogim otrovnim biljkama, a vez je bio moje nespretno delo, jer nikada nisam bila vešta s iglom. Dosadno šivenje tako mi je bilo podnošljivije. Bila je to veština u kojoj je svaka pristojna žena morala da bude vrlo umešna, sviđalo joj se to ili ne.

Prikladno odevena, s kosom upletenom u pletenicu uvijenu oko temena, nisam se obazirala na krčanje u stomaku, nego sam se s nestrpljivošću koja mi se može oprostiti pripremila za nove dužnosti. Prvo sam potražila kapetana kondotijera, kako bismo razmotrili bezbednosne mere koje je smislio moj otac. Svakom komadiću hrane, svakoj kapi tečnosti, svakom predmetu koji je mogao doći u dodir s Il Kardinalom ili njegovom porodicom moralo se prvo utvrditi poreklo. Zatim je na red dolazio stručni pregled i pečaćenje. A to je zahtevalo nesebičnu saradnju kapetana i njegove straže.

Vitorio Romano nalazio se ispred oružarnice u krilu palate u kom se takođe nalazila kasarna. Otprilike desetak stražara dovuklo je klupe na sunce i latilo se čišćenja oružja, dok su pogledom pratili sluškinje koje su našle razlog da prolaze pored njih, s korpama punim veša ili kuhinjskim potrepštinama na bokovima kojima su njihale. Nekoliko mačaka dremalo je u blizini, podigle bi glavu samo kako bi

zurile u golubove koji su ostali van domašaja. Danima nije pala kiša. Nebo je imalo boju limuna koja se u Rimu može videti leti. Dvorište ispred oružarnice, iako popločano kamenom, bilo je prašnjavo. Posmatrala sam kako povremeni povetarac stvara mali vrtlog prljavštine, koji je nekoliko metara plesao pre nego što se gotovo srušio na Vitorove noge u čizmama.

Činilo se da on to ne primećuje. U pedesetim, srednje visine, fleigmatik, kapetan straže ostavljao je utisak kako nije naročito zainteresovan ni naročito svestan onoga što se oko njega događalo. Svako dovoljno glup da ga taj utisak prevari mogao se smatrati srećnim ako poživi dovoljno dugo da zbog toga zažali.

Vitoro je razgovarao s nekoliko svojih poručnika, ali, kad me video, otpustio ih je. Brinulo me kako da mu priđem, pitala sam se kako će prihvatiti to da treba da radi s mladom ženom koja je počiniła ubistvo kako bi dobila viši položaj. Na moje olakšanje, pozdravio me srdačnim klimanjem glavom.

„*Buongiorno, Donna* Frančeska. Drago mi je što vidim da ste dobro.“

Iz toga sam shvatila da kapetan nije žalio zbog kardinalove odluke da me ostavi u životu, umesto da naredi da mi prerežu grlo i moje telo bace u Tibar, ili kako god se rešavao onih koji su ga ozlovoljili. Ali nisam se zavaravala da tako misli i ostatak domaćinstva. Stara žena koja me žigosala nazivom veštica sigurno nije jedina tako mislila.

Stajala sam pred njim smrtno ozbiljna i svesna da nas drugi gledaju. „Hvala, *Capitano*, takođe. Ako nemate ništa protiv, želela bih da razgovaramo o bezbednosnim merama.“

Blago se naklonio i prestao da se smeši. „Svakako. Vi biste nešto promenili?“

„Upravo suprotno, želela bih da Il Kardinalovo poverenje u mene niko ne protumači kao dozvolu za nemar. Ako se to dogodi, neće mi preostati ništa drugo nego to da uzmem za zlo.“

„Koliko zlo?“, ispitivao je Vitoro. Nisam pogrešno protumačila svetlucanje u njegovom oku. Poznavao me je toliko dugo koliko sam živela pod Bordžijinim krovom, gledao je kako rastem iz nespretnog deteta u malo manje nespretnu ženu. On i njegova žena, uvek vedra matrona, imali su tri kćeri, sve blizu mojih godina. Budući da

su bile pristojne mlade žene, sve su bile udate, živele su s muževima u susedstvu i podizale cela legla dece. Svom ocu bile su izvor velikog zadovoljstva. Bila sam svesna da ih tokom njihovih čestih i bučnih poseta palati setno posmatram.

„Mnogo“, odgovorila sam.

Vitro je klimnuo. „Proširiću te vesti. Što god ko mislio o tome zašto vas je kardinal odabrao, niko pametan neće želeći da bude neprijatelj trovačice.“

Ispustila sam diskretan uzdah olakšanja. Njegova podrška bila mi je potrebna za uspeh, i zato sam mu bila zahvalna. Nastavili smo da razgovaramo o merama koje su, barem do tada, uspešno štitile Bordžiju i njegovu porodicu.

U prošlosti je bilo brojnih pokušaja ubistva ili barem onesposobljavanja kardinala, ali zahvaljujući očevoj budnosti svi su propali. U jedan takav pokušaj bio je uključen kotur sira u koji je bio ubrizgan rastvor arsenika. A u drugi, bala tkanine zaražena tinkturom kužnjaka. Bilo ih je mnogo, ali nema smisla da ih opisujem.

Biće ih još, to je sigurno. Samo je pitanje vremena kada će neko pokušati da iskuša budnost Bordžijinog novog trovača. To sam dobro znala, mada sam zbog toga živela u strahu.

„Traži vas D'Marko“, upozorio me Vitro kada smo završili. Napravila sam grimasu, što ga je vidno zabavljalo, i otišla. Nameravala sam da se predstavim u najživljem delu kuće i mestu na koje sam morala najviše da se usredsredim, u kuhinji. Došla sam do natkrivene staze koja je vodila tamo, kada me je presreo nizak momak s licem poput lasice.

Renaldo d'Marko bio je upravnik Bordžijinog domaćinstva, omražen zbog toga što je zavirivao u svaki kutak u potrazi za prestupom. Malo sitne krađe preduslov je za zaposlenje u tako veličanstvenoj kući, tome se može progledati kroz prste, ali ne sme je biti previše, kako domaćinstvo ne bi bankrotiralo i tako ubilo zlatnu koku. Ali, pretvarajući se kako se stara da krađe uopšte ne bude, upravnik domaćinstva uspevao je to što se događalo da drži u granicama podnošljivosti.

Stajao je u senci pored staze i žustro jurnuo prema meni. Svoju ulogu smatrao je vrlo uglednom, zbog čega je uprkos vrućini nosio grimiznu baršunastu odoru i odgovarajuću kapu. Na mršava prsa

čvrsto je privio sklopiv писаći stočić kao da će ga to odbraniti od nekog udarca.

Namršteno je rekao: „Tu ste, *donna* Frančeska. Svuda sam vas tražio. Moram reći da sam se iznenadio kada sam saznao... ali, to sada nije važno. Bilo bi dobro da su vam rekli da me odmah ujutro potražite i nadam se da ćete to ubuduće činiti. Njegova eminencija poverava mi sve, znam šta želi i mogu vam biti od velike pomoći.“

Nisam želela da u njemu imam neprijatelja, pa sam blago odgovorila: „Imaću to na umu, gospodine D'Marko. Šta želite?“

Umiren, upravnik se uspravio i obavestio me: „Njegova eminencija poručila vam je da odmah proverite kako je organizovano domaćinstvo *madonne* Adrijane del Mila i da li je tamo sigurno i odgovarajuće za *madonnu* Lukreciju i druge stanare. Osim toga, rečeno mi je da vam dam ovo.“

Sa приметnim oklevanjem pružio mi je vrećicu u kojoj su se, brzo sam shvatila, nalazili zlatni florini. I pre sam baratala novcem – kada sam s ocem odlazila na tržnicu često mi je davao novčić i objašnjavao mi kako se plaća. Kako sam rasla, učio me finom umeću cenkanja i uzdao se u mene da ću postići najbolje cene. Spomenula sam to kako biste znali da me nije iznenadilo što sam dobila novac, samo nisam znala šta s njim da radim.

„To vam je plata za prva tri meseca“, rekao je Renaldo. Pisaći stočić okrenuo je prema meni. „Tu potpišite.“

Potpisala sam, srećna što mi ruka nije zadrhtala. Naravno, znala sam da ću biti plaćena, samo što nisam stigla da pomislim koliko. U banci u Rimu, otac je ostavio znatnu svotu. Posle njegove smrti postala je moja. S time i s mojom novom zaradom, bila sam retkost svog vremena – nezavisna žena.

To mi zaista odgovara, razmišljala sam dok sam odlazila od Renalda, posle čega sam se vratila u svoje odaje samo kako bih većinu florina sakrila u tajnu pregradu kovčega, zatim sam krenula da izvršim naređenja koja mi je dala njegova eminencija.

Il Kardinale je bio diskretan čovek, ali po sopstvenim merilima. Na primer, trenutnu ljubavnicu i decu koju je dobio s bivšim ljubavnicama nije smestio u svoju službenu rezidenciju na Korsu. Uместo toga, o njima se starala njegova rođaka, udovica moćnog klana

Medaljon sudbine

Orsini, što je bila vrlo zgodna porodična veza, koja je živela u blizini, u luksuzu dostojnom svom položaju.

Od očeve smrti nisam se usudila da izađem iz palate, koja se sastojala od velike glavne zgrade i okolnih poseda na kojima su živeli stotine slugu, najamnika, glasnika, pisara, da se mogla smatrati gradom u malome. Malo dalje nalazio se predivan trg, koji je Bordžija smatrao nastavkom svog poseda i koji je koristio za sve moguće vrste zabava kako bi zadovoljio svetinu, od borbi s bikovima i predstava do vatrometa. Otišao je dotle da je obnovio kuće koje su gledale prema trgu kako bi prema svojim zahtevnim merilima popravio opšti utisak.

Kao da je želeo da podigne spomenik sebi, naredio je da se zgrade oblože travertinom dopremljenim iz obližnjeg Tivolija. Sada se može videti po celom gradu, na mostovima, crkvama, palatama, čak i na prozorskim daskama na skromnijim domovima i ivičnjacima sveže popločanih ulica. Ako odete u Rim ili imate toliku sreću da u njemu živite, preporučujem vam da jednom ustanete rano kako biste videli kako iz jednobojne noći sunce preobražava grad tako što iz tog izvanrednog kamena izvlači rumene tonove. Posle ćete videti kako boje postaju tamnije, gotovo purpurne, pre nego što na kraju dana postanu zlatne. Kažu kako Rim sadrži paletu boja lepšu nego ijedan drugi grad, a ja nemam razloga da se s time ne složim.

Kao i uvek, kada bih prešla granice trga i krenula prema gradu, učinilo bi mi se kako boje blede. Rim je bio u svom uobičajenom, večnom metežu. Kud god da sam pogledala, nalazilo se mnoštvo ljudi, neki na nogama, neki u sedlu, drugi u nosiljkama, u kočijama ili u teretnim kolima. Stvarali su kakofoniju zvukova i more pokreta od kojeg mi se zavrtilo u glavi. Sveštenici, trgovci, seljaci, vojnici, posetioци razrogačenih očiju, svi su se podjednako gurali za mesto na ulicama i putevima. Uvereno sam govorila kako se u Rimu mogu čuti svi jezici na svetu. Razrešenje Zapadnog raskola*, koji je pre nekoliko decenija podelilo Crkvu, obnovilo je Rim kao središte svih hrišćana. Zapušten srednjovekovni grad s mnogo manje stanovnika, čije su

---

* Zapadni raskol, podela u Katoličkoj crkvi nastala zbog povratka pape iz Avinjona u Rim 1378. Za vreme trajanja raskola istovremeno postoje rimski papa i avinjonski antipapa. Raskol je razrešen saborom u Konstanci 1417. (Prim. prev.)

ruševine posećivali samo duhovi, gotovo se preko noći pretvorio u najveći grad u celoj Evropi.

Najbolji dokaz preporoda bile su veličanstvene palate koje su izgradile velike porodice. Prvi je izgrađen visoki kardinalov *palazzo*, prilično simbolično podignut na drevnoj rimskoj kovnici novca, a ogromni i luksuzni *palazzo* Orsini dostojno mu je parirao. Trebalo je da se zove *Palazzi Orsini*^{*}, jer sastojao se od nekoliko palata izgrađenih oko velikog unutrašnjeg dvorišta, a svaki je pripadao drugoj, neko bi rekao, protivničkoj grani klana Orsinija. Moje je odredište bilo krilo palate koje se nalazilo u uskoj ulici odakle se video Tibar.

Tek sam ušla u blaženo hladan mermerni hodnik i najavila se majordomu, kada se na mene bacila vitka devojka, čije je srcoliko lice bilo uokvireno neukrotivim plavim uvojcima. Divno stvorenje koje je mirisalo na ljubičice s daškom vanile bacilo se na mene i snažno me zagrlilo.

„Toliko sam se brinula za tebe! Zašto te nije bilo? Plakala sam zbog tebe... zbog tvog voljenog oca... zbog vas oboje! Zašto nisi došla?“

Kako objasniti ljubljenoj kardinalovoj kćerki jedinici zašto je bila tako zanemarena? Kako je moliti za oprostaj?

„Tako mi je žao“, rekla sam i zagrlila dvanaestogodišnjakinju. „Ne bih ti bila dobro društvo, ali znala sam, zaista sam znala da brineš i moliš se za mene. Od sveg ti srca zahvaljujem.“

Tako utešena, Lukrecija se nasmešila, ali, kada me je pogledala, njena je sreća izbledela. Poznavale smo se ceo njen mladi život. Povezivalo nas je to što smo bile voljene kćeri svojih ljubljenih, moćnih i strašnih očeva. U nametnutoj usamljenosti, jedna drugoj pružale smo ruku, gotovo poput sestara, što nam je obema bila uteha, mada društveni jaz između nas nikada nećemo moći da izbrišemo.

„Previše si bleđa“, izjavila je Lukrecija. Mada je bila sedam godina mlađa, nije oklevala da pokaže autoritet koji je dobila višim društvenim položajem. „Osim toga, oslabila si i sad si previše mršava. A kosa, zašto je uvek pleteš u pletenicu? Imaš prekrasnu kosu tako divne kestenjaste nijanse, trebalo bi da je raspustiš kako bi mogli svi da ti se dive.“

---

* Ital. – palate Orsini. (Prim. prev.)